

Rubakha M.V. Primary public offerings of actions at the international fund market as method of bringing in of financing enterprise's

Investigational public offerings of securities at the exchange stocks as a perspective method of mobilization capital by enterprises. Advantages and lacks of the use of IRO are considered, his implementation phases are analysed.

Keywords: primary public placing of actions, listing, underrater, capitalization.

УДК 336.717

Аспір. М.О. Руденко¹ – Львівський ІБС УБС НБУ

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Запропоновано низку заходів державного регулювання, спрямованих на підвищення ефективності діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій. Досліджено переваги та недоліки поточного стану регулювання банківських фінансових інвестицій з боку Національного банку України, зокрема шляхом встановлення економічних нормативів і обов'язкових резервів. Виявлено можливість посилення діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій шляхом включення Національним банком до списку цінних паперів, що приймаються як прийнятних за безпечення кредитів рефінансування, акцій українських підприємств. Також досліджено вплив прийняття Податкового кодексу на оподаткування на ринку цінних паперів, зокрема виявлено його плюси та мінуси для розвитку фінансового ринку та діяльності банків на ньому.

Ключові слова: комерційні банки, ринок цінних паперів, фінансові інвестиції.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної української банківської системи супроводжується нарощуванням не лише традиційних депозитно-кредитних операцій, але й розширенням інвестиційної діяльності. Водночас, бурхливий розвиток фондового ринку країни останніми роками створює передумови для активізації діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій, що є необхідним чинником для підвищення потенціалу вітчизняної банківської системи.

Операції в цій сфері, з одного боку, є одними з визначальних для загального успішного функціонування банків, насамперед внаслідок провідної ролі у регулюванні ліквідності та доходності банків, рівня їх ризиків. З іншого боку, активність комерційних банків на фондовому ринку є одним з головних факторів розвитку цього безумовно надзвичайно важливого сегменту ринкової інфраструктури, без якого неможливе стає економічне зростання в державі. Особливий інтерес внаслідок становлять питання регулювання діяльності комерційних банків на фондовому ринку з боку державних органів, а також необхідність подальшого розвитку фондового ринку країни для розширення можливостей та альтернатив діяльності банків на ньому.

В українській економічній науці проблеми теорії та практики діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій та її регулювання з боку держави досліджували такі провідні українські вчені-економісти, як Б.Л. Луців [6, 7], А.М. Мороз [5], С.В. Науменкова [8], А.А. Пересада [9], О.М. Петрук [10], Б.І. Пшик [11], І.В. Сало [12] та ін.

¹ Наук. керівник: доц. Б.І. Пшик, канд. екон. наук

Проте, у вітчизняних працях ще недостатньо уваги приділено теоретичному узагальненню та практичним аспектам специфіки здійснення фінансових інвестицій комерційними банками. Потребують комплексного дослідження питання розвитку вкладень банків у фінансові активи та визначення проблемних місць. Існує висока потреба в подальшій розробці механізмів удосконалення діяльності банків у сфері фінансових інвестицій, зокрема зі сторони держави, що зумовило вибір теми цієї роботи.

Напрями державного регулювання банківської діяльності. Суперечки щодо необхідності державного регулювання в економіці загалом, і отже, в банківській сфері, зокрема, тривають вже не одне десятиріччя. Існують прихильники різних напрямів. Прибічники одного з напрямків наголошують на умові державного втручання в економіку, інші, навпаки, за присутності держави, точніше, за дієву участь держави в регулюванні економіки. Необхідне поєднання державних і ринкових заходів для регулювання економіки загалом і банківської системи зокрема. Лише рух за вказаним напрямом приведе до оптимального результату.

Звичайно, розвиток банківської системи є однією з пріоритетних державних цілей, що зумовлює такі вимоги до відповідного банківського законодавства:

- підтримка розвитку банківської системи з одночасним забезпеченням її стійкості;
- забезпечення належної конкуренції у фінансовій сфері шляхом обмеження рівня концентрації капіталу та попередження виникнення монополій на фінансовому ринку;
- стимулювання інвестиційної діяльності банків на фінансовому ринку, що є необхідною умовою для сталого економічного зростання.

Однак, що більш важливо, на нашу думку, це дії держави, спрямовані на забезпечення стабільності банківської системи та уникнення кризових явищ, подібних до ситуації кінця 2008-2009 рр. Відповідно, головною функцією держави у банківській сфері, і зокрема в її інвестиційному сегменті, має бути пруденційний нагляд з метою запобігання накопичення надмірних ризиків.

Регулювання діяльності банків з боку Національного банку України. Відповідальність за державне регулювання банківської діяльності, зокрема її інвестиційної складової, покладається насамперед на Національний банк України. Це закріплено визначеними в Законах України "Про Національний банк України" та "Про банки і банківську діяльність" функціями Національного банку України: сприяння стабільності банківської системи, а також встановлення для банків правил проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна, здійснення банківського регулювання та нагляду та ін. [1, 2], а також іншими численними нормативними актами, що були видані самим Національним банком України згідно чинним законодавством.

Функція нагляду, зокрема за інвестиційною діяльністю комерційних банків, зумовлює вплив Національного банку України на інвестиційний ризик вкладень комерційних банків у цінні папери. Непрямий вплив на інвестиційний ризик банків досягається шляхом встановлення економічних нормати-

вів інвестиційного ризику, за допомогою яких відбувається регулювання ризиків концентрації цінних паперів і обсягів інвестування у цінні папери.

Як показує аналіз механізму регулювання банківських операцій з цінними паперами в Україні, відсутність єдиної концепції регулювання цих операцій у нашій країні, а так само низька його ефективність робить необхідним реформування законодавства. Такі зміни повинні мати на меті насамперед підтримку стабільності грошового обігу за допомогою введення спеціальних норм, скерованих на підвищення забезпеченості грошей, що випускаються банками шляхом здійснення фондових операцій.

Головними об'єктами регулювання повинні стати напрями діяльності банків, за якими забезпеченням виступають цінні папери. До специфічних об'єктів регулювання необхідно віднести: інвестування в цінні папери, кредитування на придбання цінних паперів, кредитування під заставу цінних паперів, операції "репо". Інші операції банків з цінними паперами мають регулюватися на спільних з усіма фінансово-кредитними організаціями підставах, оскільки особливе місце і роль банків в економіці пов'язана насамперед з операціями, що призводять до емісії безготівкових грошей.

На цей час через відсутність ефективних механізмів контролю банків над об'єктами своїх фінансових інвестицій, якнайменш ризикованим для грошового обігу та економіки є обмеження інвестиційних операцій банків на фондовому ринку відповідно до американської моделі ринку цінних паперів. Водночас, вважається доцільним істотно обмеження кредитування на придбання цінних паперів. Такі заходи є стратегічними та мають застосовуватися в разі повного реформування діяльності банків на фондовому ринку.

Проте навіть за відсутності стратегічних змін у регулюванні фондових операцій банків можливий ряд законодавчих нововведень. Є два взаємодоповнювальні напрями вдосконалення чинного законодавства: підвищення рівня забезпеченості вкладень банків, пов'язаних з рухом фіктивного капіталу, і створення рівних умов для всіх учасників ринку цінних паперів. У рамках першого напрямку необхідно:

- віднести до компетенції Кредитного комітету банку ухвалення рішення про інвестування великих сум грошових коштів, що належать банку, у фінансові інструменти;
- обмежити максимальну частку коштів, що розміщуються внаслідок проведення операцій на фондовому ринку (зокрема, під час кредитування), шляхом встановлення мінімального коефіцієнта покриття цих операцій власним капіталом;
- розробити оцінювальні показники рівня диверсифікації вкладень у цінні папери;
- включити в законодавчі акти правило, за яким банки мають проводити переоцінку цінних паперів з максимально можливою частотою за зниження ринкової вартості цінного паперу нижче за ціну придбання;
- встановити граничний стосовно власного капіталу рівень втрат за цінними паперами, досягнувши якого цінний папір має бути або проданий, або має бути створений резерв під його знецінення;
- обмежити розмір кредитів, що можуть видаватись банками під заставу цінних паперів, що не мають ринкового котирування;

- ввести норматив мінімального рівня власних коштів позичальника за умови придбання ним цінних паперів з використанням банківського кредиту, що забезпечуються заставою цих же цінних паперів;
- встановити мінімальний незнижуваний рівень заставного покриття у вигляді цінних паперів при кредитуванні;
- запровадити обмеження на вкладення в цінні папери, вторинний ринок яких відсутній.

Подальше розроблення та вдосконалення нормативно-правових і методичних документів з боку Національного банку України, що регламентують структуру банківського інвестиційного портфеля, важлива і необхідна, передусім, для того, щоб комерційні банки могли здійснювати свою діяльність лише на опрацьованій законодавчій основі, що дасть змогу підвищити не тільки якість внутрішньобанківського контролю, але й знизить обсяг порушень під час проведення банківських операцій у майбутньому. За мінливих економічних умов визначення перспектив розвитку системи управління фінансовими інвестиціями в банках на прикладі досвіду розвинених західних країн, є однією з найважливіших задач, вирішення якої дозволило б оцінити необхідний напрям стратегічного розвитку банківської системи та місце і роль Національного банку України та визначити основні сфери вдосконалення нормативно-законодавчої бази.

Насамперед це стосується економічних нормативів, що встановлюються Національним банком України для інвестиційного банківського портфеля з метою мінімізації ризиків управління коштами своїх клієнтів і зміцнення комерційними банками своїх власних позицій. Інакше кажучи, регулювання діяльності комерційних банків, за допомогою встановлення нормативів і нагляду за їх виконанням, спрямоване на запобігання збитків і різних ризиків, що мають враховуватись банками в процесі здійснення фінансового інвестування.

На наш погляд, Інструкція Національного банку України про порядок регулювання діяльності банків в Україні [3], що встановлює обов'язкові нормативи для комерційних банків і форми звітності за ними, має як позитивні, так і негативні сторони в регулюванні банківського інвестиційного портфеля.

Кажучи про негативні сторони, як показала практика, по-перше, щоденний розрахунок на кінець кожного операційного дня окремих нормативів істотно знижує рентабельність роботи банків. Це, зокрема, потребує витрат на утримання додаткового персоналу та придбання програмних продуктів. По-друге, додаткова втрата дохідності зумовлюється необхідністю виконання нормативу миттєвої ліквідності (Н4) на щоденній основі, оскільки це пов'язано з необхідністю підтримки високих залишків коштів на кореспондентському рахунку. По-третє, достатньо уваги було приділено Національним банком якості оцінки банківських ризиків. Для банківського інвестиційного портфеля цілий ряд нормативів пов'язаний з оцінкою ризиків. Крім цього, Національний банк України під час здійсненні ним функцій контролю та нагляду за діяльністю банків має значні права у застосовуванні серйозних санкцій під час виявлення випадків недотримання значення обов'язкових нормативів чи порушень у звітуванні.

Досі вже діюча система нормативів охоплює не всі види ризику, які можуть ефективно регулюватися за їх допомоги. Зараз багато банків самі розробляють системи управління ризиками, і таким чином зацікавлені в їх розвитку. Вплив регулятивних норм на діяльність банку ставить важливе завдання перед Національним банком України щодо розробки нормативно-правової бази, що відповідає потребам всіх суб'єктів економічної діяльності. З метою методологічного розвитку процесів із вдосконалення й організації наглядово-контрольної діяльності створення нових нормативних документів дасть змогу встановити загальні правила та підходи до регламентації структури портфеля. Крім цього, це дасть змогу забезпечити належний рівень прийнятих банком ризиків і досягти того, щоб банки адекватно вимірювали та відповідним чином управляли ними. При оцінці дієвості нормативів варто мати на увазі, що під час введення або виключення того або іншого нормативу в принципі неможливо передбачати всі наслідки для комерційних банків.

Ще одним важливим напрямом регулювання фінансових інвестицій комерційних банків зі сторони Національного банку України є встановлення обов'язкових резервів, що є інструментом збалансування доходності та ризиків у діяльності комерційних банків. Звичайно, спрямування ресурсів на створення резервів знижує доходність фінансових інвестицій банку, хоча в той же час і забезпечує страховку на покриття можливих втрат. На сьогодні існують різні погляди на доцільність встановлення нормативів обов'язкових резервів, і окремі центральні банки взагалі не використовують цей інструмент, наприклад Чеський національний банк. Пояснення такої політики полягає у тому, що резерви є своєрідним податком на банківську систему, що відповідно знижує ефективність її діяльності, а забезпечення зобов'язань банків перед вкладниками і кредиторами в умовах створення системи страхування внесків не так актуально. Крім цього, особливістю сучасної відсоткової політики, що проводиться Національним банком України, є опосередкований вплив на ринкові відсоткової ставки. Одним з найважливіших інструментів впливу на діяльність комерційних банків є операції на відкритому ринку, які проводяться у двох напрямках: операції купівлі-продажу цінних паперів і операції "репо".

Але все-таки, на нашу думку, на сьогодні встановлення обов'язкових резервів залишається доцільним, насамперед для забезпечення необхідного рівня стабільності комерційних банків. Ризики в банківській системі залишаються дуже високими, і ще один інструмент управління ними, хоча й адміністративний, не виглядає зайвим. Однак, поступове скорочення рівня обов'язкових резервів відповідно до загальної макроекономічної стабілізації та стабілізації банківської системи має бути каталізатором зростання фінансових інвестицій комерційних банків.

Ще однією сферою регулювання Національним банком України, з можливостями стимулювання фінансових інвестицій комерційних банків, є надання кредитів рефінансування під заставу цінних паперів. Так, на сьогодні відповідно до Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України як засіб прийнятного забезпечення кредитів рефінансування можуть прийматись:

- державні облигації України (облигації внутрішньої державної позики України, облигації зовнішньої державної позики України, цільові облигації внутрішньої державної позики України);
- державні облигації України, які перебувають у довірчій власності банку;
- депозитні сертифікати;
- цінні папери Державної іпотечної установи;
- іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни);
- іпотечні облигації (лише звичайні);
- облигації місцевих позик;
- облигації підприємств (крім цільових), зокрема ті, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України;
- векселі суб'єктів господарювання – резидентів України (в окремих випадках – векселі нерезидентів);
- векселі банків, авальовані іншим банком;
- гарантії іншого банку-резидента [4].

На нашу думку, достатньо могутнім стимулом для посилення активності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій могло би стати включення до переліку цінних паперів, що приймаються як прийнятне забезпечення кредитів рефінансування, акцій українських підприємств, зокнайменше тих, що обертаються на фондовій біржі. Зрозуміло, що враховуючи значні коливання цін на акції, коефіцієнт врахування їх ринкової вартості як застави має бути нижче 100 %, але в будь-якому разі, така можливість могла б бути дуже корисною для банків, що істотно б збільшило їх зацікавленість у інвестуванні в акції українських підприємств.

Вплив податкового законодавства. Дуже важливою проблемою, що стримує розвиток фондового ринку є українське податкове законодавство. Про необхідність комплексного реформування оподаткування на ринку цінних паперів зараз наголошують всі учасники фондового ринку і представники регулюючих органів. Негативний вплив нинішніх податкових ставок починається на розвитку та становленні ринку нових фінансових інструментів, зокрема корпоративних облигацій.

Варто відзначити, що прийнятий наприкінці 2010 р. Податковий кодекс істотно покращив привабливість фондового ринку України. Так, зокрема, було знижено ставку оподаткування дивідендів для фізичних осіб, які працюють на фондових біржах, – з 40 % (25 % – ставка корпоративного податку плюс 15 % – податок на доходи фізичних осіб) до 5 %, а також знято перешкоди для інтенсивної торгівлі (усунуто, зокрема, режим, коли збитки за короткими – тими, що відбулися протягом місяця – операціями не впливали на зменшення доходів). Також важливим позитивним моментом нового Податкового кодексу стало усунення перешкод для розміщення ІРО всередині країни (через усунення норми, що при купівлі цінних паперів вище номінальної вартості різниця не включається до валових витрат). Однак, головним, на наш погляд, заходом, що має стимулювати інвестиційну діяльність банків має стати поетапне зниження ставки податку на прибуток з 25 до 20 % (у 2011 р. – 20 %, у 2012 р. – 19 %, у 2013 р. – 18 %, у 2014 р. – 17 %). Крім цього, передбачається надання спеціальних інвестиційних пільг, зокрема у

вигляді інвестиційно-інноваційного податкового кредиту, пільг на інвестування об'єктів інфраструктури, які передаються у державну або комунальну власність. З метою стимулювання інвестицій у будь-яких секторах економіки у проєкті запропоновано уніфікацію підходів до оподаткування пасивних доходів у вигляді доходів від інвестицій. Так, передбачається вирівнювання умов оподаткування дивідендів та процентів шляхом встановлення однакової ставки податку в 5 % починаючи з 2013 року.

Водночас, у Податковому кодексі є негативні моменти, зокрема підпадання реінвестицій фізичних осіб під оподаткування, у той час реінвестиції юридичних осіб не підпадають, біржі не звільнені від сплати ПДВ, оподаткування дивідендів за привілейованими акціями прирівнюється до заробітної плати з усіма соціальними нарахуваннями тощо. Також дуже великим мінусом можна вважати визначення якості цінних паперів регулюючим органом (наприклад, Комісією з цінних паперів та фондового ринку), що може призвести до того, що фактичні витрати, пов'язані з купівлею цінних паперів, не будуть значитися в затратах. Крім цього, у Податковому кодексі залишилися непрописаними операції РЕПО (кредитування під заставу цінних паперів), що відповідно стримує розвиток ринку цього фінансового інструменту, що був би дуже корисний для українських банків, зокрема для управління ліквідністю.

Також, на нашу думку, в майбутньому державі варто звернути увагу і на додаткові заходи стимулювання фінансових інвестицій, насамперед довготермінових, через інструменти оподаткування, наприклад введення пільгових ставок податку на прибуток банків в частині доходів, отриманих від інвестицій у реальний сектор економіки. На сьогодні з погляду оподаткування немає різниці між довготерміновими інвестиціями та короткотерміновими спекулятивними операціями, хоча вони дають різний ефект для економіки. На наш погляд, ставки оподаткування мають розрізнятися залежно від виду джерела доходу банків, тобто бути різними для отриманих дивідендів, відсотків за державними борговими цінними паперами та курсового доходу від зміни вартості цінних паперів. Так, банкам мають надаватися пільги з оподаткування для тих фінансових інвестицій, що спрямовані на підтримку загального економічного зростання в державі. Зокрема, доцільним видається встановлення пільг на оподаткування доходів банків від довгострокових вкладень у цінні папери.

Зауважимо також, що проблему зміцнення інвестиційного потенціалу банків не розв'язати тільки адміністративними заходами, але необхідно підвищувати рентабельність банківського сектору. Податкове стимулювання інвестиційної діяльності банків не повинне обмежуватися підвищенням доходності цих операцій. В основу системи податкового стимулювання інвестиційної діяльності банківських організацій повинен бути встановлений принцип комплексності, тобто потенціал системи оподаткування повинен використовуватися нарівні з іншими важелями стимулювання інвестиційної діяльності – монетарною політикою, формуванням ефективної інфраструктури фондового ринку. Для переорієнтації фінансових потоків з банківського в реальний сектор економіки необхідне податкове стимулювання як інвестиційних операцій банків, так і інвестиційного попиту та пропозиції. Причому

висока ризикованість інвестиційних операцій банків і необхідність відволікання значних ресурсів на тривалий термін вимагають чіткого податкового законодавства.

На сьогодні власні кошти займають невелику частку в загальному обсязі банківських ресурсів. Тому актуальною залишається спрямованість оподаткування на стимулювання накопичень і їх залучення в економіку, зокрема на пряму на фондовий ринок.

Висновки. Отже, запропоновано низку заходів державного регулювання, спрямованих на підвищення ефективності діяльності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій. Зокрема, підкреслюється необхідність істотного вдосконалення чинного законодавства у сфері регулювання банківських фінансових інвестицій, насамперед у напрямках підвищення рівня забезпеченості вкладень банків, пов'язаних з рухом фіктивного капіталу, і створення рівних умов для всіх учасників ринку цінних паперів. Також у проаналізовано позитивні та негативні сторони поточного стану регулювання банківських фінансових інвестицій з боку Національного банку України, зокрема шляхом встановлення економічних нормативів і обов'язкових резервів. Виявлено можливість посилення активності комерційних банків у сфері фінансових інвестицій через включення Національним банком до списку цінних паперів, що ухвалені прийняттям забезпечення кредитів рефінансування, акцій українських підприємств. Крім цього, у роботі досліджено вплив прийняття Податкового кодексу на оподаткування на ринку цінних паперів, зокрема виявлено його позитивні ефекти на покращення привабливості вітчизняного фінансового ринку та діяльності банків на ньому, хоча наголошено й на окремих негативних моментах.

Література

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7.12.2000 року.
2. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 року.
3. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні (затверджена Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 року).
4. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України (затверджене Постановою Правління НБУ № 259 від 30.04.2009 року).
5. Банківські операції : підручник. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 476 с.
6. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій / Б.Л. Луців. – Тернопіль : Вид-во "Економічна думка", "Карт-бланш", 2001. – 320 с.
7. Луців Б.Л. Інвестиційний банківський портфель / Б.Л. Луців. – К. : Вид-во "Лібра", 2002. – 192 с.
8. Науменкова С.В. Розвиток корпоративного сектору у контексті структурних змін / С.В. Науменкова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : ВВП "Мрія-1" ЛТД, УАБС, 2004. – Т. 9. – С. 137-144.
9. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування : навч. посібн. / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 271 с.
10. Петрук О.М. Банківська справа : навч. посібн. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ф.Ф. Бутинця / О.М. Петрук. – К. : Вид-во "Кондор", 2004. – 461 с.
11. Пшик Б.І. Фінансові інвестиції банків : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / Б.І. Пшик, О.М. Сарахман, Н.П. Дребот. – К. : Вид-во УБС НБУ, 2008. – 194 с.
12. Фінансовий менеджмент банку : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / І.В. Сало, О.А. Криклій. – Суми : Изд-во "Унів. кн.", 2007. – 313 с.

Руденко М.А. Пути повышения эффективности деятельности банков в сфере финансовых инвестиций со стороны государства

Предложен ряд мер государственного регулирования, направленных на повышение эффективности деятельности коммерческих банков в сфере финансовых инвестиций. Исследованы положительные и отрицательные стороны текущего состояния регулирования банковских финансовых инвестиций со стороны Национального банка Украины, в частности через экономические нормативы и обязательные резервы. Выявлена возможность усиления активности коммерческих банков в сфере финансовых инвестиций за счет включения Национальным банком в список ценных бумаг, принимаемых в качестве приемлемого обеспечения кредитов рефинансирования, акций украинских предприятий. Также исследовано влияние принятия Налогового кодекса на налогообложение на рынке ценных бумаг, в частности выявлены его плюсы и минусы для развития финансового рынка и деятельности банков на нем.

Ключевые слова: коммерческие банки, рынок ценных бумаг, финансовые инвестиции.

Rudenko M.A. Methods to improve the efficiency of financial investment of the banks by the state

The paper proposes several measures of state regulation aimed at improving the efficiency of commercial banks in financial investments. The pros and cons of the current state regulation of banking financial investment by the National Bank of Ukraine, in particular through prudential regulations and legal reserves, are investigated. The possibility of stimulation of financial investment activity of commercial banks by the inclusion the shares of Ukrainian companies by the National Bank to the list of securities accepted as collateral for refinancing loans is revealed. Also the effect of the Tax Code on the taxation on securities market is investigated, in particular, its pros and cons for the development of financial markets and banking activities on it are revealed.

Keywords: commercial banks, securities market, financial investment.

УДК 330*[322+101.541](477)

Доц. І.С. Скоропад, канд. екон. наук;

магістрант І.А. Яцик – НУ "Львівська політехніка"

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Проаналізовано інвестиційну активність Львівської області за період 2009-2011 рр. Розкрито динаміку обсягів прямих іноземних і капітальних інвестицій. Досліджено надходження інвестицій з інших країн, обґрунтовано напрями використання всіх інвестицій, які надходять в область.

Ключові слова: інвестиції, прямі іноземні інвестиції, капітальні інвестиції.

За фінансовим визначенням, інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу. Економічне визначення інвестицій можна сформулювати таким чином: інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переоснащення основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал [4].

Упродовж I півріччя 2010 р. у підприємства та організації Львівщини залучено 35,4 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що у 5,2 раза менше, ніж за I півріччя 2009 р. (рис. 1). У структурі надходження прямих іноземних інвестицій частка грошових внесків становила 92,1 % (32,6 млн дол.),

з них дві третини – у вигляді купівлі акцій. Частка внесків у вигляді рухомого і нерухомого майна становила 7 % (2,5 млн дол.).

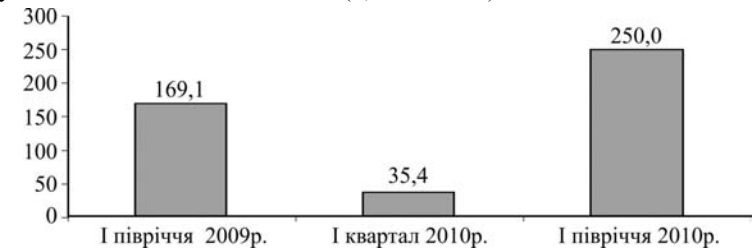

Рис. 1. Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій, млн дол. США

Обсяг прямих іноземних інвестицій Львівщини з початку інвестування на 1 липня 2010 р. становив 1151,8 млн дол. США. У розрахунку на одного мешканця області припало 454,7 дол. США прямих іноземних інвестицій. Упродовж I півріччя 2010 р. у підприємства та організації Львівщини залучено 40,3 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що у 4,5 раза менше, ніж за січень-червень 2009 р. Водночас капітал нерезидентів зменшився на 2 млн дол. США. Загалом, з урахуванням переоцінки, втрат і курсової різниці за I півріччя 2010 р. в економіці області відбулося скорочення сукупного обсягу іноземного капіталу на 24,8 млн дол. США (або 2,1 %) (рис. 2.) [3].

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції у Львівську область, млн дол. США

За весь період інвестування в економіку області залучено 1301,3 млн дол. США, з них у I кварталі 2011 р. залучено 25,5 млн дол. Загалом, з урахуванням переоцінки, втрат і курсової різниці за I квартал 2011 р. відбувся приріст сукупного обсягу іноземного капіталу на 53 млн дол. (або на 4,2 %) [2].

Вкладення в економіку області у I півріччі 2010 р. здійснили інвестори з 18 країн світу. З країн ЄС надійшло 36,6 млн дол. (90,9 % загального обсягу), з країн СНД – 3,2 млн дол. (7,8 %), з інших країн світу – 0,5 млн дол. Найбільше інвестицій надійшло від партнерів з Австрії – 24,6 млн дол. (61 % від загального обсягу надходжень), Польщі – 4,5 млн дол. (11,2 %), Росії – 3 млн дол. (7,3 %), Сполученого Королівства – 2,7 млн дол. (6,8 %).

З обсягу прямих іноземних інвестицій, які надійшли у січні-червні 2010 р., найбільше спрямовано у фінансову діяльність – 19,3 млн дол. (47,8 % від загального обсягу надходження на рівні області). Спостерігалися значні